

Na základe Plánu hlavných úloh Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na rok 2011 vyplynula úloha pripraviť návrh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014. Termín na predloženie návrhu na rokovanie vlády SR je do 25. 11. 2011.

Návrh nového akčného plánu na kontrolu tabaku bude tematicky vychádzať z Národného programu kontroly tabaku, ktorý prijala vláda Slovenskej republiky uznesením č. 398 z 2. mája 2007 a z Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na obdobie rokov 2009 – 2010, ktorý vláda Slovenskej republiky prijala uznesením č. 438 z 2. júla 2008.

Cieľom pripravovaného návrhu bude zlepšiť podmienky v oblasti:

1. prevencie fajčenia na základných, stredných a vysokých školách, v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb,
2. kontroly fajčenia na verejných miestach,
3. kontroly obsahu a zloženia tabakových výrobkov,
4. poradenstva na odvykanie od fajčenia najmä prostredníctvom rozšírenia siete poradní na odvykanie od fajčenia na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva a na vysokých školách,
5. edukácie v školách a školských zariadeniach so zameraním na vydanie metodických príručiek a postupov pre pedagógov, rodičov a deti,
6. výskumu o efektívnosti preventívnych opatrení s cieľom vyhodnotenia efektívnosti použitých prístupov a vynaložených finančných prostriedkov. Výskum by sa týkal najmä legislatívnych opatrení na ochranu nefajčiarov, ktoré boli prijaté v minulosti a ktorých efekt sa dá hodnotiť formou prieskumov verejnej mienky.

Z dôvodu zabezpečenia komplexnosti v prístupe a plneniu úloh je potrebný multirezortný prístup, výmena informácií a hodnotenie programu v roku 2015. Obsahom Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 sú úlohy pre jednotlivé rezorty, obsah a popis aktivít a termíny na realizáciu.

Ministerstvo zdravotníctva SR

1. Realizácia dvojročného prieskumu (2012 – 2014) o hodnotení opatrení na ochranu nefajčiarov a dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
2. Realizácia preventívnych kampaní k *Svetovému dňu bez tabaku* (31. máj 2012 a 2013 a 2014) zo strany RÚVZ. V rámci kampaní sa budú vykonávať nasledovné aktivity:
 - Kampaň pred obchodnými centrami v rokoch 2012, 2013 a 2014 s cieľom podpory nefajčenia a zanechania fajčenia, príprava a tlač letákov, meranie oxidu uhoľnatého, výmena cigarety za ovocie na RÚVZ.
 - *Svetový deň bez tabaku* v roku 2013 na 36 regionálnych úradoch verejného zdravotníctva (ďalej RÚVZ), tlač informačných billboardov o propagácii poradní na odvykanie od fajčenia pri RÚVZ.
 - Organizácia IX. ročníka súťaže pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj“ v rokoch 2012 a 2014, propagácia v televíznom vysielaní a tlačových médiách, ceny pre účastníkov súťaže.
3. Príprava a vydanie edukačného materiálu pre školy so zameraním na výkon prevencie fajčenia a dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Realizácia tejto úlohy bude zahŕňať:
 - Prípravu a tlač edukačných materiálov o ochrane nefajčiarov, metodických postupoch vo výchove k zdraviu a zanechaniu fajčenia.
4. Vybavenie poradní na odvykanie od fajčenia prístrojmi na meranie oxidu uhoľnatého, krvného tlaku, cukru v krvi, vitálnej kapacity pľúc a iného materiálno-technického vybavenia. Súčasťou tejto úlohy je aj zvýšenie počtu poradní na odvykanie od fajčenia v rámci siete RÚVZ.

Termín realizácie: 2012 – 2014

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

1. Kontrola dodržiavania zákazu fajčenia na pracoviskách zamestnávateľa. Súčasťou tohto opatrenia je zlepšenie kontroly fajčenia na pracoviskách zo strany orgánov inšpekcie práce a regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Kontrolu vykonávajú

orgány inšpekcie práce v spolupráci s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva. Počet kontrolovaných zamestnávateľov a termíny kontrol určia po vzájomnej dohode.

2. Realizácia poradensko-psychologických služieb pre klientov v podmienkach úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. V rámci činnosti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny sa budú v kontexte prevencie poskytovať poradensko-psychologické služby.

Termín realizácie: 2012 – 2014

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

1. *Implementácia inovatívnej a komplexnej metodiky k prevencii tabakizmu na využitie v rámci školského vzdelávania.* Obsahom úlohy je vypracovanie metodiky na realizáciu prevencie fajčenia pod názvom Všetci to robia! ako výstup prenosu medzinárodného projektu spolu s doplňujúcim textom pod názvom K prevencii v škole a vzdelávaním pre učiteľov.
2. *Realizácia rozvojového projektu „Zdravie v školách“.* Cieľom je podpora konkrétnych projektov základných a stredných škôl v oblasti prevencie fajčenia.
3. *Metodické a legislatívne usmernenie a odporúčania Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.* Obsahom úlohy je pripraviť na každý školský rok odporúčania pre oblasť prevencie fajčenia v rámci Pedagogicko-organizačných pokynov.

Termín realizácie: 2012 – 2014

Ministerstvo obrany SR

1. *Sledovanie fajčiarskeho návyku, jeho intenzity a postojov študentov Akadémie ozbrojených síl M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši.* Cieľom úlohy je prostredníctvom dotazníkového prieskumu vykonať monitoring prevalence fajčiarskeho návyku a jeho intenzity medzi študentmi uvedenej vysokej školy. Na základe získaných výsledkov monitoringu vypracovať intervenčné programy a aktivity smerujúce k zdravotno-výchovnému pôsobeniu na mladú generáciu v tejto oblasti s poukázaním na zdravotné dôsledky fajčenia u mladej generácie.

Termín realizácie: 2012 - 2014

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

1. *Kontrola uvádzania varovných označení na spotrebiteľskom balení tabakových výrobkov.* Cieľom úlohy je výkon úradnej kontroly nad dodržiavaním zákazu klamlivej reklamy.
2. *Kontrola požiadaviek na výrobu, skladovanie a prepravu tabakových výrobkov.* Cieľom úlohy je zabezpečiť a sledovať výkon úradnej kontroly nad výrobou tabakových výrobkov, manipuláciou s nimi a ich umiestnením na trh, nad dovozom a vývozom z hľadiska kvality.
3. *Kontrola obsahu škodlivých látok (decht, nikotín, oxid uhoľnatý) a overovanie správnosti deklarovaných údajov v akreditovaných skúšobných laboratóriách.* Obsahom činnosti je rozbor tabakových výrobkov na obsah škodlivých látok, ktoré sa nachádzajú v tabakových výrobkoch.
4. *Kontrola zákazu predaja výrobkov napodobňujúcich tvarom a vzhľadom tabakové výrobky alebo tabakových potrieb vo forme potravinárskych výrobkov.* Obsah činnosti: výkon úradnej kontroly nad zákazom predaja výrobkov napodobňujúcich tvarom a vzhľadom tabakové výrobky alebo tabakových potrieb vo forme potravinárskych výrobkov.

Termín realizácie: 2012 - 2014

Ministerstvo hospodárstva SR

1. Slovenská obchodná inšpekcia bude zabezpečovať dohľad nad dodržiavaním príslušných ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predmetom sledovania a kontroly bude najmä:
 - Kontrola používania varovných označení na spotrebiteľskom balení tabakových výrobkov.
 - Kontrola dodržiavania zákazu predaja tabakových výrobkov a výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak na miestach, kde je predaj takýchto výrobkov zakázaný.
 - Kontrola predaja tabakových výrobkov v predajniach potravín z hľadiska umiestnenia v samostatných predajných priestoroch alebo stojanoch.

- Kontrola zákazu predaja tabakových výrobkov formou podomového a zásielkového predaja.
- Kontrola zákazu predaja tabakových výrobkov vo forme kusového predaja.
- Kontrola zákazu predaja tabakových výrobkov prostredníctvom automatov.
- Kontrola zákazu predaja tabakových výrobkov napodobňujúcich tvarom a vzhľadom tabakové výrobky alebo tabakových potrieb vo forme potravinárskych výrobkov.
- Kontrola umiestňovania bezpečnostných a zdravotných označení o zákaze fajčenia a oznámenia, kde a na ktoré kontrolné orgány je možné podať oznámenie o porušení zákazu fajčenia.
- Kontrola oznámenia v predajniach o zákaze predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov.

Termín realizácie: 2012 - 2014

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

1. Zabezpečenie monitoringu prevalencie fajčenia vo vybraných rozpočtových organizáciách rezortu ministerstva pomocou vyšetrenia obsahu oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu.
2. Zabezpečenie výchovy k nefajčeniu pomocou poradenstva v oblasti zdravého životného štýlu a zdravej výživy.

Zámerom obidvoch navrhovaných opatrení je zvýšiť úroveň vedomostí zamestnancov vybraných rozpočtových organizácií rezortu o škodlivosti fajčenia so zameraním na riziko vzniku kardiovaskulárnych a onkologických ochorení a poradiť rôzne spôsoby odvykania od fajčenia.

Termín realizácie: 2012 - 2014

Ministerstvo kultúry SR

1. Informačno-vzdelávací bulletin „Sociálna prevencia“. Cieľom je vo vybraných vydaniach bulletinu reflektovať problematiku užívania tabaku a prevencie fajčenia tabakových výrobkov.

2. Príprava a realizácia projektu „Prečo som na svete rád/rada“. Projekt je zameraný na prezentáciu výtvarných prác mládeže s protidrogovou tematikou vrátane prevencie fajčenia.

Termín realizácie: 2012 - 2014